

KOLOSSÉ LEVÉL

- Szabó Sándor -

A Lykos völgyi városok

- **Efézustól** mintegy 160 km-re, a Lykos folyó völgyében, ahol a folyó a Maanderbe torkollik, három jelentős város feküdt: Laodicea, Hierapolis és Kolossé. Pál apostol idején Ázsia provinciához tartoztak. A három város egymástól csaknem látótávolságra helyezkedett el.
- **Hierapolis** a völgy egyik oldalán, Laodicea a másikon feküdt és a folyó választotta el őket egymástól. Kolossé mintegy 20 km-rel távolabb, a folyam mentén helyezkedett el. A völgynek két érdekes tulajdonsága volt:
- **Hírhedt** volt földrengései miatt. Laodicea többször is elpusztult emiatt, de olyan gazdag volt, hogy a rómaiak segítsége nélkül is újjáépült. A Jelenések könyve meg is emlékezik erről. (3,17.)
- **A Lykos** folyó mellékfolyói gazdagok voltak krétában, amelyek aztán lerakódva igen értékes formációkat képeztek.
- **A vulkanikus** talaj mindig jól termő, így gazdag legelőin hatalmas juhnyájak legelésztek. Nem kizárt, hogy az akkori világ gyapjúiparának itt volt a központja. Ezzel függ össze a másik üzletág, a festékipar. A mészköves víz erre különösen is alkalmas volt, és Kolossé festékiparáról vált híressé.
- **E vulkanikus** területen a földrepedésekből forró gőz, illetve források törtek fel és gyógyító erejük miatt keresettek lettek. Ezrével jöttek az emberek Hierapolisba, hogy vízből igyanak és ott fürödjenek. Később hanyatlásnak indult. Egyik kommentár a legjelentéktelenebb városnak nevezi Kolossét.

A levél szerzője és keletkezési ideje

- **Ez a levél** Pálnak és Timóteusnak a nevét említi szerzőként (1:1). Mégis, ismétlődő utalások jelzik, hogy ez csak Pál írása (lásd: 2:1; 4:3, 7, 8, 13, 18), mind saját, mint fiatal segítőtje nevében. A levél írásának idejét tekintve a tudósok a börtönlevelek közé sorolják a kolossébeliekhez írt levelet és Pál Rómában eltöltött fogsága idejére teszik, l. sz. 62-re.

A kolosséi gyülekezet alapítása

- **Habár** maga Pál nem volt alapítója a Kolossé gyülekezetének (lásd: 2:1), valószínűnek tartható, hogy igazából őt tekinthetjük atyjának.
- **Pál** Efézust tette meg misszionáriusi munkássága központjává, mintegy három évre (ApCsel 20:31). Az a heves ellenállás, ami Pál evangelizálását érte, vezetett oda, hogy Lukács azt jegyezte fel, „mindazok, aki Ázsiában laktak, meghallották az Úr igéjét, mind a zsidók, mind a görögök” (ApCsel 19:10). Még Demeter is megerősítette, hogy „szinte az egész Ázsiában nagy tömeget nyert meg” (ApCsel 19:26) a pogányságtól.
- **A korinthusiaknak** írva, misszió útja vége felé Efézusban és annak környékén, az apostol üdvözlét küld az „Ázsiái” gyülekezetektől (1Kor 16:19). Ez azt jelzi, hogy Ázsia Római területe, Pál misszió területe volt ebben az időben (lásd: 2Kor 1:8; Róm 16:5). Efezus jelentős kikötőjébe látogatók nagy serege érkezhetett Ázsiából, így Pál üzenete széles körben eljuthatott a visszatérő utasokon keresztül (ApCsel 19:10).
- **Valószínűnek** tartható, hogy a két kolosséból származó polgár, Epafrász (Kol 4:12) és Filemon (Fil 1; lásd: Fil 10, 11; Kol 4:9) is így hallottak a megváltás jó híreről. Másokhoz hasonlóan, ők ketten is, így vitték az evangéliumot vissza városuk lakosainak (lásd: 1:7).

A levél különlegessége

- **Pál** egyetlen másik levelében sincs Krisztusnak olyan magas rangja, és tökéletességének egyetlenszerűségét ilyen nyomatékosan egyik sem hangsúlyozza. Ő a láthatatlan Isten képe, benne lakozik minden teljesség. (1,15.; 1,19.)
- **Őbenne** van az ismeretnek és a bölcsességnek minden kincse elrejtve. (2,3.)
- **Őbenne** lakozik az Istenség egész teljessége testileg. (2,9.) Szokásától eltérően hangsúlyozza, hogy milyen nagy szerepe van Krisztusnak a teremtésben.
- **Őbenne** teremtett minden. (1,16.)
- **Őbenne** áll fenn minden. (1,17.) A Fiú a teremtésben az Atya eszköze. Kiemeli Jézus emberi természetét is. Emberi testben megbékéltetett. (1,22.) Istensége ellenére valóságos hús-vér ember.

Tévtanítások:

- Tény, hogy a városban tévtanítások rombolják a gyülekezetet, amely a keresztyén hit elvesztéséhez és a gyülekezet tönkremeneteléhez vezethetett volna, ha elterjed és nem akadályozzák meg.
- **A kolosséi tévtanítás** asztrológiai elemet is tartalmazott. A 2,8. szerint a “világ elemei”-hez alkalmazkodtak. A 2,20-ban pedig az áll, hogy meg kell halniuk a világ elemei számára., A “stoiceia” ugyanis a világ elemeinek (tűz, víz, föld, levegő) a befolyását jelöli, mindenek előtt a csillagok és a planéták kísértését.
- **Az ókori** felfogás szerint az emberi életet az égitestek befolyása uralja. A bölcsek és jelentős emberek semmibe se kezdtek bele, mielőtt a csillagoktól tanácsot nem kértek.
- **Az asztrológusok** állították, hogy az embereket el tudják látni olyan titkos ismeretekkel, melyek révén a világ elemeinek szolgátságából megszabadulnak.
- **Nagy** valószínűséggel a tévtanítók azt hirdették, hogy Jézus Krisztus egyedül nem elegendő, hogy a világ elemeitől való függőségtől megszabadítsa az embereket. Pál gyakorta beszél hatalmakról, uralmakról, trónusokról, fejedelmekről (1,16.; 2,10.; 2,15.),
- **A démoni** hatalmakba vetett hit ezidőben egészen magától értetődő volt. Valamennyi természeti erőt, szelet, mennydörgést, villámlást, esőt ezek uralták. Bizonyos

értelemben Isten és az emberek között amolyan közvetítő helyet foglaltak el, másfelől pedig akadályok voltak.

- **Nyilvánvalóan** azt tanították a tévtanítók, hogy többre van szükség mint egyedül Jézusra. Szükséges más hatalmakkal és ismeretekkel is szövetkezni. A tévtanításnak filozófiai eleme is volt.
- **A tévtanítók** képesek voltak arra, hogy az embereket a filozófia és az üres csalás által rabul ejtsék (2,8.). Nyilvánvalóan azt állították, hogy az evangélium egyszerű tanítása helyett hatékonyabb, titkos ismeretekre van szükség. Arra bátorítottak, hogy meghatározott napokra és rítusokra (ünnepnapokra, újholdra, szombatra) odafigyeljenek (2,16.).
- **Ez a tanítás** aszketikus elemeket is tartalmazott. Meghatározott étel- és ital tilalmakat írt elő (2,16). "Ne nyúlj hozzá, ne ízleld meg, ne is érintsd!" - hangzottak a jelszavak (2,21.). Ezáltal a keresztyén szabadságot minden lehetséges módon korlátozták. (3,5-8.).
- **Az is valószínű,** hogy az angyalok tisztelete e tévtanításban jelentős szerepet játszott. A démonokon kívül az angyalszerű lényeket, mint középhlényeket tisztelni akarták."
- **Ma is találkozhatunk** hasonló jellegű modernizált tévtanításokkal akár hazánkban is!
- **A tévtanítók** az evangéliumukat csak néhány embernek tartották fenn. Ők egy lelki és szellemi elitet akartak kiképezni.
- **Mindezekkel** szemben Pál az 1,28-ban megnevezi a célt, amellyel küzd ellenük: "Minden embert teljes bölcsességgel intünk és tanítunk azért, hogy Krisztus által minden embert teljességre juttassunk.

A gnosztikusok tévtanítása

- **Kolossében** ez is hatott. A tévtanítások az etikai normákra befolyással voltak. Mivel a gnosztikusok szerint az anyag gonosz, ezért a testünk is gonosz. Ebből két dolog következett.
- **Egyfelől** a testet meg kell tagadni és szigorú aszkézist kell megvalósítani. De ennek ellenkezőjét is gyakorolták. Mivel a test rossz, a lélek a jó, így az a fontos. A testtel bármit lehet tenni, kívánságait teljesíthetjük, mert úgy sem számít.
- **Ily módon** a gnózis amennyire aszketikus, annyira szabados is és minden erkölcstelenségnek teret enged. Kolossében mindkét irány jelen volt.
- **A tévtanítások** egészen bizonyosan zsidó elemeket is tartalmaztak. Az ünnepnapok, újhold, szombat, tipikusan zsidó problémák.
- **Sok zsidó** vonzódott a gnózishoz. Ők is állították, hogy az Istenhez jutáshoz különleges ismeretek szükségesek. Jézus evangéliumát túlságosan egyszerűnek tartották és úgy vélték, hogy a zsidó rituális szokásokban megvan az az ismeret, ami szükséges, hogy Istenhez eljussanak. Ez a gondolkodásmód gyakran szövetséges társra talált a gnózisban.
- **A kolosséi** tévtanítás megkísérelte, hogy a keresztyénséget filozófiává és teozófiává tegye.

A levél megírásának célja hitvédelem (Apologetika)

- **A kolossébeliekhez** írt levélben Pál határozottan fellép a gyülekezetben eluralkodni akaró tévtanítás ellen. Galatabelieknél és másutt, Pál kizárólag a judaizmus ellen lép fel határozottan, viszont itt, a célja vegyes.
- **Pál nem csak** a judaista törvényeskedést cáfolta, hanem bizonyos pogány tanításokkal is szembeszállt, melyek megfosztották Krisztust rangjától vagy elhomályosították Krisztus közbenjárói tisztét.

- **Ezért** támadja az angyalok közbenjárói ügynökségét a teremtésben vagy a közvetítői szolgálatban.

Krisztus

- **Ezért** jelenti ki, hogy kizárólag Krisztus a Teremtő és Közbenjáró (1:16, 20).
- **Krisztus** a „feje” mind az anyagi, mind a lelki természetű dolgoknak (1:18; 2:19).
- **Nincs** Krisztusban kettősség. Ugyan az a Jézus mindenkiben (1:18).
- **Mindent** Ő tart fenn (1:17). Ő Isten (1:15). Benne lakozik a „teljesség” (1:19).
- **Nincs szüksége** segítőre vagy arra, hogy valaki kiváltsa. Pál biztosít minket arról, hogy Krisztusban van a „bölcsség és ismeret minden kincse elrejtve” (2:3).
- **A teljes**, megváltó titok nem valami ezoterikus, csak a beavatottak számára érthető, az angyalok rendjeit ismerő tudás (lásd: 1:16), hanem „Krisztus közöttetek van: reménysége az eljövendő dicsőségnek” (1:27).
- **Éppen** ezért, Pál elutasítja az angyalok imádatát, amit a hamis tanítók hirdetnek, mellyel megtagadják Krisztus tökéletességét, mint fenntartó és közvetítő (2:18, 19).
- **Az apostol** ezenkívül, még ennek a tévtanításnak az erkölcsi következményeire is kitér. A túl szigorú önsanyargatás és a szabadjára engedett engedékenység egyformán káros (2:16, 20, 21; 3:5, 8, 9).
- **Mind két** tévtanítás Judaizmus és a gnosztikusok tévtanítása az emberi akaratot akarja hatalomra emelni. Ez az „akarat imádat” hamis, vagy eltorzított alázat, tehát elítélendő. Minden testi, bűnös hajlam kielégítése (az apostol listája majdnem teljes) keményen elutasítandó.
- **Pál úgy** mutatja be Krisztust, mint a világegyetem Teremtőjét és Fenntartóját, az egyház Fejét, Közbenjáróját és Szószólóját. Az apostol világosan, logikusan, nyomatékosan írja a kolossébeli barátainak, meggyőzve őket arról, hogy forduljanak el a hiába való, üres spekulációktól az evangélium valóságos Krisztusához.

A levél vázlatja

1. Bevezetés, 1:1 - 13.

- Nyitó köszöntés, 1:1, 2.
- Pál hálaadása a kolossébeliek hitéért, 1:3 - 8
- Imádság a növekedésért az ismeretben és a jó munkában, 1:9 - 11.
- Hálaadás Isten áldásaiért, 1:12, 13.

2. Tantételi szakasz, 1:14 - 2:3.

- Krisztus kiemelkedő volta, 1:14 - 19.
- Krisztus munkája, 1: 20 - 22.
- Pálnak, Krisztus szolgájának szolgálata, 1:23 - 2:3.

3. Tanító szakasz, 2:4 - 23.

- Figyelmeztetés a megtévesztés ellen, 2:4 - 8.
- Krisztus a megoldása a tantételi problémáknak, 2:9 - 23.
- Krisztus Isten teljessége, 2:9.
- Krisztus a feje minden fejedelemségnek és hatalmasságnak, 2:10.
- Krisztus a megtérés közvetítője és mozgató hatalma, 2:11 - 13.
- Krisztus a bevégzője az idejétmúlt törvényeskedő rendszernek, 2:14 - 17.
- Figyelmeztetés a hamis filozófiák és spekulációk ellen, 2:18 - 23.

4. Buzdító szakasz, 3:1 - 4:6.

- Meghalva a világnak, a keresztény csak Krisztusnak él, 3:1 - 4.
- A test szenvedélyét eltaszítja Krisztus hatalma, 3:5 - 11.
- A keresztény hit fejleszti ki az igaz Krisztusiságot, 3:12 - 17.
- Közösségi kapcsolatok kötelezettségei, 3:18 - 4:1.
- Feleségekről és férjeikről, 3:18, 19.
- Gyermekéről és szülőkről, 3:20, 21.
- Szolgákról és urakról, 3:22 - 4:1.
- Általános utasítások, 4:2 - 6.

5. Befejezés, 4:7 - 18.

- Személyes magyarázatok, 4:7 - 9.
- Köszöntések és üdvözetek, 4:10 - 18.

Mi a mondanivalója a ma élő keresztények számára?

- **A Kolosséiakhoz** írt levél jelentősége túlmutat a levél terjedelmén.
- **E rövid** levél szerepe Krisztus isteni természetének és egyedülálló szerepének kiemelése a különféle misztikus és spiritualista kultuszok tárgyát képező „elemekkel” szemben. Pál világos útmutatást ad arról, hogy miként viszonyuljanak a keresztények a kor szelleméhez:
- **„Minden** nemzedék keresztényei számára kísértés, hogy az adott kor filozófiáját kövessék. Sohasem kényelmes a közösség által legjobbnak tartott nézettel ellentétes irányba haladni, viszont ez a nézet ellentmond Istennek, aki mindannyiunk Teremtője.
- **Pál figyelmeztet** az olyan bölcselkedésre és üres megtévesztésre, „amely az emberek hagyományaihoz és a világ elemeihez” igazodik (2:8) – erre mindig figyelniük kell.
- **Ugyanakkor** óvakodnunk kell a félrevezető vallásos gyakorlattól is, az olyan ünnepléstől, ami elvonja a figyelmet a lényegről (2:16).
- **Vigyázzunk**, nehogy a szabályokat tegyük a hitünk lényegévé (2:20-21). Így könnyen hamis aláztatosság és a régi emberi természet rabjaivá váljunk (2:18).
- **Ügyeljünk** arra, hogy mindig állandó kapcsolatban legyünk a Fővel (2:19)

Aktuális üzenet

Modern tévtanítások

1. Angyalok tana

- **Némelyek** azt tanítják, hogy a hívők napi szinten találkozhatnak angyalokkal, beszélgethetnek velük, és kezdeményezhetnek ilyen típusú találkozásokat!
- **Nekünk óvakodnunk** kell azoktól a prédikátoroktól, akik nem bibliai, azzal meg nem egyező, bizonyos „New Age”-es jellegű fogalmakat csempésznek be a mondanivalójukba, vagy pedig folyton csak angyalokról beszélnek.
- **S hogy vajon** az embernek lehetnek-e valódi, angyali találkozásai? Igen, de ezek az Isten jelenlétéből jövő szellemi lények mindig magukkal hordják Isten szentségét. A Bibliában szereplő angyalok mindig a Szent Isten súlyos, szent jelenlétét hozták magukkal.

- **Azonban** korunkban nagyon sok keresztény összejövetelel igen sok a furcsaság, a kellemetlen, bizarr jelleg és a butaság. Szerintem ezek az ún. angyali találkozások jó része nem Isten angyalaival, hanem bukott angyalokkal, illetve démonokkal történnek.

Az angyali jelenések igei jellemzői

- **Mindig Isten a kezdeményező!** Isten soha nem mondta, hogy kezdeményezzünk kapcsolatot és beszéljünk angyalokkal, a Bibliában mindig Isten volt a kezdeményező! Így történt minden egyes esetben, amikor emberek angyalokkal találkoztak. Erre ószövetségi példa Gedeon esete, újszövetségi példa pedig Mária esete. Isten emberei sem az ószövetségben, sem az újszövetségben nem kezdeményeztek soha kapcsolatot angyalokkal, és nem próbáltak meg velük kommunikációt kezdeni!
- **Az angyali jelenések viszonylag ritkák.** Másfelől az angyali jelenések viszonylag ritkán fordultak elő a Bibliában, semmiképpen sem mindennapi rutin volt a hívők életében! Még az Ószövetségre is elmondhatjuk ezt, pedig ott az angyalok voltak a hírnökök Isten és ember között, szemben az Újszövetséggel, ahol a Szentlélek miatt erre már nincsen szükség!
- **Kiben bízunk?** Harmadsorban, akik angyalokat hívnak segítségül, azok bennük bíznak, és nem Istent hívják segítségül, és nem Őbenne bíznak. Eltévesztik a lényegét, és a Teremtő helyett teremtményeket állítanak a középpontba. Nyilván ezt jó szándékkal teszik, de mivel kilépnek az igei keretek közül, ezért nem Isten jó angyalaival, hanem bukott angyalokkal és démonokkal fognak kapcsolatba kerülni és velük érintkezni. Ez pedig már nem keresztény gyakorlat, hanem okkultizmus.
- **Az angyali jelenések nem öncélúak.** Negyedsorban az angyali jelenések soha nem voltak öncélúak, hogy a hívők jól érezzék magukat tőle, legyen valamilyen természetfölötti élményük, hanem mindig fontos céllal jöttek az angyalok az emberekhez. Például Ábrahámhoz és Lóthoz, hogy bejelentsék és véghezvigyék Sodoma pusztulását, vagy Dánielhez, hogy tudtára adja a népe sorsát egészen az utolsó időkig, vagy amint már említettük, Máriához, hogy bejelentsé a Messiás születését.
- **A Szentlélek Krisztust dicsőíti!** Ötödreszt a Szentlélek mindig Krisztust dicsőíti, Krisztust állítja a középpontba, és nem angyalokat, akik csak szolgáló szellemi lények, és a hívők szolgálatára lettek rendelve!
- **Összességében** az angyalok tanának ez a formája nagy veszélyeket rejt magában, mivel az Ige útmutatásait és gyakorlatát figyelmen kívül hagyja, és így lép ki a természetfölöttibe. Ez egyenes út a megcsalattatás felé, mert ilyenkor nem Isten jó angyalaival, hanem az ördög gonosz angyalaival és démonaival fog találkozni az ember!

2. Belépés a Mennybe

- **Tömeges** és mindennapi mennyben járásokról hallunk az ilyen szolgálatokban. A prófétai mozgalomban azt hirdetik, hogy bármelyik hívő bármikor, bizonyos metódus gyakorlásával beléphet a mennybe, és ezt gyakorolják is. Elég, ha nagyon kéred, ha nagyon akarod, ha nagyon hiszel, és ha nagyon szomjazol rá, és a megfelelő technikát alkalmazod!
- **Az igaz,** hogy olvasunk a Bibliában arról, hogy valaki elragadtatott a mennybe, például Pál apostol, vagy János apostol. De ezeknek az elragadtatásoknak markáns jellemzői voltak!

- **Az elragadtatások** egyfelől igen ritkák voltak. A Mennybe való elragadtatások nagyon ritkán fordultak elő a hívők életében. A fenti eseteken kívül szinte nem is olvasunk hasonlóról az Újszövetségben! Semmiképpen nem napi rutin és gyakorlat volt a korai Egyházban!
- **Másfelől** mindig Isten volt a kezdeményező! Isten ragadta el ezeket az embereket, az Ő döntése és akarata szerint, mindig Isten volt a kezdeményező! Az ember nem dönthet úgy, hogy most lemegyek a pokolba, kiszabadítani a foglyokat, vagy éppen, ha úgy van kedve, akkor felmegy a Mennybe. Ez egyáltalán nem igei, és veszélyes mezsgyére téved az a hívő, aki mégis megpróbálkozik hasonló metódusokkal, és ezeket gyakorolja is!
- **Ne keverjük** össze a dolgokat! A korai hívők nem keverték össze az Úr jelenlétébe való belépést a valódi Mennybe való elragadtatással, ami egy valóságos hely, és a Harmadik Egekben van!

3. Elmélkedő imádság

- **Van egy harmadik** dolog is, amelytől nagyon óvakodni kell, s ez pedig az ún. elmélkedő vagy központosító imádság. Természetesen én nagyon is hiszek az imádságban, de az imának nem ebben a fajtájában!
- **Az elmélkedő** imádság kivitelezése a következő: csendben kell ülni, elcsendesedni, a légzésre koncentrálni és egy általunk választott szót, pl. Jézus neve, ismételtetni újra meg újra. Erre a szóra és a légzésünkre kell összpontosítanunk, és azon kell igyekeznünk, hogy minden gondolatot eltávolítsunk, messzire űzzünk az elménkből. S kb. egy húszpernyi időszak múlva kellő gyakorlással be tudsz majd lépni a csendbe. Az elméd üres lesz; gyakorlatilag saját magadat hipnotizáltad. És itt, ebben a csendben történik az, hogy állítólag Isten szól hozzád.
- **A New Age**-esek és a keleti misztikusok pontosan ezt a módszert használják arra, hogy egy megváltozott tudatállapotba lépjenek be, lemenjenek Alfába, transzba essenek, ami megnyitja az embert a démonikus befolyásoltságnak.
- **Sajnos** nagyon sok New Age-es típusú okkult színezetű dolog furakodik be mostanság az Egyházba olyan címszavakkal és álruhában, mint pl. ősi imádkozó technikák és vizualizáció, stb. Isten embereinek meg kell őrizni magukat ezektől!
- **Ezek** a tanítások és gyakorlatok a jelenben a magyar Eklézsiában is megtalálhatók, nem csak a világ más részein, ez is adja a mai tanítás aktualitását!

Házi feladat

- **Tanuld meg kol. 2: 6- 7., Kol.3: 1- 3**
- **Írd le Kolossé gyülekezetben megjelenő tévtanítások lényegét.**
- **Írj le olyan tévtanításokat, amivel te találkoztál.**